

Schelde

nieuwsbrief

EEN UITGAVE VAN
HET SCHELDE
INFORMATIECENTRUM
MAART 2004
NUMMER 38

IN DIT NUMMER

HET LASTIGE, MAAR WAARDEVOLLE PROSES PROCES

De inspraak- en informatie-avonden werden goed bezocht. Wat gebeurt er met de reacties? **pag. 4**

GRENZELOZE SAMENWERKING ROND DE SCHELDE

De oeverstaten langs de Schelde hebben elkaar gevonden in het proefproject Scaldit. **pag. 6**

RUBRIEKEN

ScheldeNieuws **pag. 3**

Scheldemonitor
Het getijde op de Schelde **pag. 5**

Inspiratiebron
Schelde unieke schilderlocatie **pag. 7**

Wonen en werken
Schelde-ancien Willy Graré **pag. 8**

De Zeeuwse kust: veiligheid, natuur en recreatie gaan prima samen

Aan de Zeeuwse kust kun je aantrekkelijk wonen, recreëren of genieten van natuur en landschap. Dat hoeft eigenlijk geen betoog. Dat dit ook prima kan samengaan met de veiligheid tegen overstromingen, is het uitgangspunt van het binnenkort te verschijnen 2e Kustbeleidsplan Zeeland.

In het Kustbeleidsplan beschrijven de verschillende Zeeuwse overheden - provincie, gemeenten, waterschappen en rijkswaterstaat - de stand

Vanaf dit nummer wordt de Schelde Nieuwsbrief in een mailbag verstuurd. De mailbag is biologisch afbreekbaar.

Deze oude collage laat nog steeds het beste zien hoe het kustbeleid is verbeterd: Het kustvak bij Westkapelle voor de invoering van het suppletiebeleid (boven) en na invoering suppletiebeleid: kwaliteitsverbetering voor veiligheid en recreatie.

van zaken over de 'veiligheid tegen overstromen' in de provincie Zeeland en hoe zij daarmee willen omgaan. Door zeespiegelstijging en zwaardere stormen is op termijn versterking van de waterkering noodzakelijk. Veiligheid is en blijft

immers een belangrijke levensvoorwaarde. Maar dat betekent niet dat er niets mag op of nabij de waterkeringen, want medegebruik is mogelijk, zo stellen de auteurs. Ook is op sommige plaatsen een betere afstemming gewenst.

Was het 1e Kustbeleidsplan Zeeland vooral een veiligheidsverhaal, het 2e document is meer gericht op de combinatie van veiligheid en andere kwaliteiten. Natuur en recreatie staan daarbij voorop. Natuur is prima te combineren met veiligheid, denk aan de brede duinen op Schouwen. En voor de recreant is door de strandopspuitingen de kwaliteit van de Zeeuwse stranden sedert 1990 sterk verbeterd.

ACCENTEN

Het nieuwe Kustbeleidsplan accentueert drie onderwerpen. Allereerst de zogeheten *zwakke schakels*. Delen van de Zeeuwse kust voldoen niet meer aan de veiligheidsnorm. Dit speelt met name langs de West-Zeeuws-Vlaamse en Walcherse kust.

De provincie Zeeland bereidt inmiddels plannen voor ter versterking van deze kustvakken. Hierbij wil ze naast de veiligheid ook de kwaliteit van natuur en recreatie verbeteren. Eind 2006 zullen de versterkingsplannen gereed zijn. Vervolgens benadrukt het Kustbeleidsplan het *medegebruik* van waterkeringen. Dit is mogelijk, mits de veiligheid niet in gevaar komt. Om deze reden is bebouwing in de waterkering minder gewenst, maar bestaande bebouwing wordt gerespecteerd. Kustplaatsen krijgen mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering, ook daar waar bestaande bebouwing in of vlak achter de waterkering staat.

Ten slotte kijken de auteurs naar de oevers. Rijkswaterstaat blijft de kustlijn handhaven met zandopspuitingen en zal daarbij zo goed mogelijk rekening houden met natuur en recreatie.

EN DE BURGER?

Het 2e Kustbeleidsplan Zeeland is beleid voor overheden: provincie, Rijkswaterstaat, waterschappen en kustgemeenten,

verenigd in het Zeeuws Overlegorgaan Waterkeringen (ZOW). Dit ZOW adviseert de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat over veiligheidszaken in Zeeland.

Het plan heeft echter geen formele status. Die formele bekrachtiging komt er pas als bijvoorbeeld provincie of gemeenten elementen opnemen in het streek- of bestemmingsplan. Toch kan ook voor die tijd de burger al in aanraking komen met de nieuwe beleidslijnen, zodra hij te maken krijgt met de beheerder

van een waterkering of met de gemeente. Dan gaat het bijvoorbeeld om de vraag, 'wat mag er wél en wat mag er niet (en waarom niet) op of langs een waterkering?' En als de beheergebieden van Rijkswaterstaat en de waterschappen overlappen met de bestemmingsplannen van de gemeenten, dan zullen de overheden moeten samenwerken om de burger optimaal te bedienen.

De burger mag verder verwachten dat de overheden informatie geven en met hen discussiëren over plannen en maatregelen in de kust. Dit kan via brochures, inloopavonden en inspraak. Zo zullen de studies naar de versterking van de kustvakken West Zeeuwsch-Vlaanderen en Zuidwest-Walcheren dus niet ongemerkt aan de burger voorbij gaan.

(RT)

Nadere informatie is te verkrijgen bij de provincie Zeeland, contactpersonen dhr.

A. Binnendijk (0118-631784) of mevr. S. Korman (0118-631158).

S c h e l d e N i e u w s

LESSENREEKS VOGEL- EN HABITATRICHTLIJNEN

Het Scheldefonds organiseert dit voorjaar, in samenwerking met de Universiteit Antwerpen, een lessenreeks Vogel- en Habitatrichtlijnen. Bedoeling is dat de cursist inzicht krijgt in het tot stand komen van de Richtlijnen en de bijhorende juridische omkadering. Er zal ook aandacht worden besteed aan de praktische implementatie. De cursus is voornamelijk bedoeld voor milieuambtenaren, milieu-coördinatoren en studiebureaus. Ook andere geïnteresseerden zijn welkom. Er komen 3 of 4 avonden van telkens 2-3 uur. De lessen zullen doorgaan in de gebouwen van de Universiteit Antwerpen. Er wordt een schriftelijke cursus en een attest van deelname voorzien. Zodra de datum van deze activiteit wordt vastgelegd (maart), is hij te vinden op de websites van het Scheldefonds www.scheldefonds.org en het Schelde Informatie Centrum www.scheldenet.be.

WEER ONDERZOEK NAAR WESTERSCHELDE CONTAINER TERMINAL

De Provincie Zeeland gaat vervolgonderzoek doen naar de gevolgen van Westerschelde Containerterminal (WCT) voor de natuur. Ook moet een onderzoek plaatsvinden waaruit blijkt dat de WCT economisch gezien noodzakelijk is voor Zeeland. Daarnaast moet de provincie zekerheid hebben over de gevolgen van de WCT voor de achterlandverbindingen. Het gaat hierbij met name over de gevolgen van het vervoer van containers over het spoor. De onderzoeken moeten eind juni 2004 zijn afgerond zodat Provinciale Staten uiterlijk in oktober 2004 een definitief besluit kunnen nemen over een eventuele nieuwe procedure voor de WCT. De provincie blijft streven naar een nieuwe procedure, de onderzoeken moeten duidelijk maken of en hoe daaraan invulling moet worden gegeven. Meer informatie: Provincie Zeeland, Derk van 't Spijker: +31 (0)118 63 13 61

SCHELDEKRANT

In december 2003 kwam de eerste Scheldekrant uit. De Scheldekrant is een initiatief van het Schelde InformatieCentrum en het

Scheldefonds, beide Vlaams-Nederlandse organisaties die het Schelde-estuarium als werkgebied hebben. In de krant staan onderwerpen als recreatievisserij, uitstapjes en boeken over de Schelde. Maar ook serieuze zaken als de veiligheid tegen overstromingen en de verrichtingen van ProSes (Projectdirectie Schelde-estuarium) komen aan bod. Daarnaast zijn economie en natuur belangrijke topics. Door de krant maken omwonenden en bezoekers kennis met de rivier en de vele aspecten die daar een rol spelen. Het uiteindelijke doel van de krant is om de betrokkenheid met de Westerschelde en de Zeeschelde te vergroten.

De krant is gratis af te halen bij bibliotheken en gemeentehuizen. Ook kunt u hem bestellen via info@scheldefonds.be of info@scheldenet.nl.

WEEK VAN DE ZEE

Zowel in Vlaanderen als in Nederland vindt ook dit jaar weer de Week van de Zee plaats. In Vlaanderen vinden de activiteiten plaats van 23 april tot 9 mei en in Nederland van 20 tot 30 mei. Meer informatie over doelstelling en activiteiten op www.weekvandezee.be en www.weekvandezee.nl.

YWAT

In juni 2001 werd op de Hogeschool Zeeland het Young Water Action Team (YWAT) opgericht. Kort gezegd is YWAT een wereldwijde beweging van studenten en young professionals tussen 18 en 30 jaar die streven naar het vergroten van de bewustwording en de actieve inzet van jongeren aangaande watergerelateerde problemen.

De Nederlandse YWAT afdeling organiseert in september een Schelde Festival. Het festival zal plaatsvinden in Fort Ellewoutsdijk en de doelgroep bestaat uit middelbare scholieren.

Interesse in deelname? YWAT Secretariaat, Postbus 364, 4380 AJ Vlissingen. +31 (0)118-489263, information@ywat.org

Het lastige, maar waardevolle ProSes proces

Inspraakreacties soms erg emotioneel

“Waarom moeten wij in Nederland het veiligheidsprobleem van België oplossen, terwijl in Nederland de dijken nog heel lang veilig zijn?” Met die woorden maakte een van de omwonenden zijn ongerustheid duidelijk over de mogelijke komst van de Overschelde -een kanaal van 1 kilometer breed dat het overstromingsgevaar in België moet verminderen en dwars door zijn achtertuin zal lopen. Eind vorig jaar mochten de inwoners van Zeeland en Vlaanderen hun zegje doen over het onderzoek van ProSes (Projectdirectie ontwikkelingsschets Schelde-estuarium). En dat deden ze, soms zo emotioneel, dat het op een rechtszitting leek, met als hoofdverdachte ProSes. ScheldeNieuwsbrief bezocht de inspraak- en informatieavond in het Zeeuwse Rilland en vroeg Jon Coosen, ProSes medewerker en opdrachtgever van de strategische milieueffecten-rapportage (mer), wat er met de reacties gedaan wordt.

OVERSCHELDE

Een van de meest aansprekende plannen is de mogelijke aanleg van de Overschelde. Dit is een verbinding tussen de Westerschelde en de Oosterschelde, met een beweegbare kering. Door de aanleg van dit ‘kanaal’ zou de Oosterschelde als opvangbekken kunnen dienen bij zeer hoge waterstanden. De waterstand in de Zeeschelde kan daardoor dalen, wat het overstromingsgevaar in Vlaanderen sterk vermindert. Er worden binnen ProSes twee mogelijke locaties onderzocht: ter hoogte van Bath, volgens kenners de meest logische plek, en ter hoogte van Kruiningen.

Doelstelling van de avonden was om uitleg te geven over welke maatregelen onderzocht zullen worden en op welke manier dat zal gebeuren. Er konden vragen gesteld of ProSes de goede onderzoeken voorstelt. En of er nog andere zaken zijn die ProSes niet heeft meegenomen. Ongezouten kritiek geven op de te onderzoeken maatregelen was eigenlijk niet de bedoeling. Toch blijkt tijdens de avond in Rilland dat daar wel behoefte aan is. Het woord inspraakavond is misschien ook verwarrend.

ZIJN DE AVONDEN IN DAT OPZICHT MISLUKT?

Jon Coosen: “Er zijn natuurlijk verschillende soorten inspraak. Het meest duidelijk zijn inspraakprocedures over een concreet project. Er wordt ergens een weg gepland en je bent voor of tegen. Bij ProSes gaat het om voorgenomen onderzoeken, daar zijn dus nog geen concrete plannen aan gekoppeld. ProSes heeft geprobeerd daar in de media steeds de nadruk op te leggen, maar dat blijkt toch lastig. Het is overigens ook een probleem dat we al onderkennen. Alle grote projecten die ProSes voorgingen kenden hetzelfde probleem. Mensen praten nu eenmaal gemakkelijker over concrete zaken, dat hou je niet tegen.”

HEBBEN DE AVONDEN WEL GEBRACHT WAT PROSES ERVAN VERWACHTTE?

Jon Coosen: “De avonden waren zeker heel erg nuttig. Naast de meningen zijn er ook suggesties gekomen om voorgenomen onderzoeken bij te stellen, of om bijvoorbeeld meer tijd te investeren in een onderzoek. Zo waren er heel veel reacties op het onderzoek naar de Overschelde: er is ons op het hart gedrukt daar heel erg zorgvuldig naar alle aspecten te kijken. Dat zullen we dan ook zeker doen.”

“Naar de meningen hebben we vooral geluisterd. We begrijpen dat er voor- en tegenstanders zijn van bepaalde projecten. Maar ProSes bekijkt alleen hoe die plannen onderzocht moe-

ten worden en bepaalt dus niet of ze ook uitgevoerd worden. De besluitvorming vindt in de politiek plaats.”

WAT GEBEURT ER NU MET DE INSpraakREACTIES?

Het Inspraakpunt van Verkeer en Waterstaat heeft alle reacties nu gebundeld per onderwerp en gestuurd naar ProSes en naar de Schelde m.e.r.-commissie (bestaande uit deskundigen van de Nederlandse Commissie m.e.r. en de Vlaamse Cel Mer). Ook de antwoorden worden per onderwerp geformuleerd. De mensen die een zelfde reactie hebben gegeven over een bepaald onderwerp, krijgen dus een gelijk antwoord. Wel blijft iedere reactie persoonlijk herkenbaar.

De commissie heeft de reacties op hun bruikbaarheid bekeken en is uiteindelijk met een advies gekomen voor concrete richtlijnen voor het strategische milieueffectenrapport.

ZIJN ER UIT DE INSpraak-REACTIES NOG VERRASSENDE ZAKEN NAAR VOREN GEKOMEN?

Jon Coosen: “Er zijn niet veel echte verrassingen gekomen, maar in Vlissingen waren er bijvoorbeeld bezorgde reacties vanuit de recreatieve sector. Een verdere verdieping betekent wellicht ook meer scheepvaart door de noordelijke geul van de monding. De vaargeul loopt daar vlak langs de kust van Walcheren en gevraagd is

Jon Coosen spreekt in Vlissingen met een van de deelnemers

Overzichtskartaal ProSes

om onderzoek te doen naar de eventuele gevolgen. Zal de kustlijn veranderen en zelfs afkalven? Dit aspect zal ook meegenomen worden in ons onderzoek.”

HOE WAS HET VOOR DE MEDEWERKERS VAN PROSES?

“Voor ons was het best spannend. Je gaat min of meer verantwoording afleggen tegenover de burgers. Het is dan mooi om te zien dat de opkomst hoog is. Een teken dat het de burger interesseert wat er rond de Schelde gebeurt.

Soms reageerden de deelnemers wel erg emotioneel. Zo ligt bij de Vlamingen het inrichten van landbouwgrond als overstromingsgebied erg gevoelig. Hun eigen land, huis of vakantiestek komt in het geding.

In Nederland leeft bij een aantal mensen het idee, dat de overstromingsproblematiek puur Vlaams is. Echter, door de trechtervorm van de Westerschelde wordt het zeewater opgestuwd naar Vlaanderen. We moeten meer Europees leren denken. Veiligheid is een

EN VERDER:

In het najaar van 2004 wordt het Strategisch Milieu Effectenrapport (S-MER) bekendgemaakt. Dan vindt weer een soortgelijke inspraakprocedure plaats. Ook dan geeft de Schelde m.e.r.-commissie weer een advies uit en toetst deze commissie of het S-MER voldoet aan de vastgestelde richtlijnen en alle wettelijke voorschriften in Nederland en Vlaanderen. Het S-MER wordt officieel goedgekeurd door het bevoegd gezag. Dit is de staatssecretaris van Verkeer & Waterstaat in Nederland en in Vlaanderen is dit de Cel Mer van de Administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (AMINAL), afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid.

Op basis van de uitkomsten van het S-MER goedgekeurd is, volgt aan de hand van de MER (en de Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse en de Vogel-/Habitattoets) wordt de aanzet voor de Ontwikkelingsschets 2010 gemaakt. Daarin staan dan de plannen van de Vlaamse en Nederlandse overheid voor de Schelde verwoord. Eind 2004 zal er dan een politiek besluit over de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium genomen worden.

grensoverschrijdend probleem, dat ons allemaal aangaat.”

WAREN DEZE INSPIRAK-AVONDEN HET ENIGE EN LAATSTE CONTACT VAN PROSES MET DE BURGER?

“Nee”, zegt Jon Coosen, “tussendoor bezoeken onze medewerkers alle gemeentebesturen om hen in te lichten over ProSes en de voorgestelde onderzoeken. Ook bezoeken we vergaderingen van belangenorganisaties en waar mogelijk geven we presentaties en uitleg over de plannen. Zo krijgen we

eigenlijk doorlopend feedback van de maatschappij. Dat houdt ons alert.”

Overigens verliep de rest van de avond in Rilland rustig. Blijkbaar waren de aanwezigen tevreden dat ze hun hart konden luchten. Na afloop dronken ze gewoon met ‘de verdachten’ aan de bar een pilsje. (JD)

Meer informatie:

Jon Coosen, +31 (0)164 212826
joncoosen@proses.nl
www.proses.be
www.proses.nl

Scheldemonitor

Het getijde op de Schelde

Wij weten allen dat er op de Schelde getijde is. Hoe snel verplaatst dit getijde een voorwerp?

Veronderstellen we dat we een stuk hout in de Schelde gooien ter hoogte van de Rupelmonding. Dat is ongeveer 92 km stroomopwaarts de monding van de Schelde in de Noordzee.

Deze stok zal vooruit en achteruit gaand naar afwaarts toe bewegen. Per vloed ongeveer 14 km naar opwaarts en per eb ongeveer 16 km naar afwaarts, dit is dus gemiddeld 2 km per getij.

Aangezien er per dag tweemaal hoog water en laag water is, zal de stok 4 km per dag naar afwaarts meegevoerd worden. Om de 92 km af te leggen tussen de Rupelmonding en de

Scheldemonding zal hij ± 24 dagen nodig hebben. Begin nu niet allemaal stokken in de rivier te gooien. U mag mij echt geloven.

(Willy Graré)

Grenzeloze samenwerking rond de Schelde

De Schelde bij St. Amands

De oeverstaten langs de Schelde hebben elkaar gevonden in het proefproject Scaldit. Dit Europese project vloeit voort uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en moet uitmonden in één gezamenlijk beheersplan voor de Schelde. De Schelde Nieuwsbrief sprak hierover met twee projectmedewerkers en informeerde naar invulling van communicatie en burgerparticipatie.

Loes de Jong is projectleider en Stroomgebiedcoördinator KRW regionaal en Edwin de Feijter is communicatie adviseur voor Scaldit, beide voor Nederland. Aan hen leggen we onze vragen voor startend met 'wat was ook weer de Kaderrichtlijn Water?'.

Loes vertelt in een snel tempo dat de EU-richtlijn voorziet in een ruimere grensoverschrijdende afstemming van het waterbeleid tussen de lidstaten. Op 23 oktober 2003 heeft het Europees Parlement hiermee ingestemd. Het idee van de richtlijn is dat water in Frankrijk net zo beheerd en behandeld moet worden als in Nederland. "Water kent geen grenzen" en daarom verdient water ook een grenzeloze benadering, stelt ze. Het ultieme doel is dat in 2015 alle Europese wateren een goede oppervlakte- en grondwatertoestand hebben.

De EU eist daarom voor elk internationaal stroomgebied een grensoverschrijdend beheersplan. Stroomgebied beheerders van elke lidstaat denken en werken mee om de eigen beheersplannen af te stemmen onder één groot beheersplan. Dat is uiteraard geen sinecure en er is dan ook werk aan de winkel om die kaderrichtlijn daadwerkelijk te implementeren.

belang zoals in een stroomgebied met risico's op overstromingen. Nu zijn er wel grote verschillen: in Frankrijk is in het stroomgebied van de Schelde geen kwelwater. Daar treedt juist een tekort aan water op. Wat ook speelt is welke vervuiling in welk beheergebied terecht komt en het terugdringen hiervan. Al die zaken worden uitgetest en daarmee is het een unieke Europese proeftuin, want het is het enige proefproject dat één volledig internationaal stroomgebied omvat. De betrokken partijen zijn Frankrijk, Wallonië, Brussels gewest, Vlaanderen, Federaal België en Nederland.

Met het Scaldit project leggen de partners de basis voor een

verdere ontwikkeling van het integraal waterbeheer in het Scheldestroomgebied. Ze onderzoeken en testen de haalbaarheid van de Europese richtlijnen. De meeste acties gebeuren in het kader van de implementatie van de Kaderrichtlijn Water voor het hele Scheldestroomgebied. De opgedane ervaringen zullen weer gebruikt worden in de internationale stroomgebieden in de Europese Unie. Het doel van Scaldit is daarom volgens Loes, dat alle beheersplannen voor oppervlaktewateren langs de Schelde in 2009 op elkaar zijn afgestemd.

Dan is voor iedereen duidelijk aan welke eisen en verplichtingen een bepaald water moet voldoen.

EUROPESE PROEFTUIN

Het klinkt mooi, maar waarom is dit zo belangrijk? Welnu, legt Loes uit, de vraag naar water van goede kwaliteit neemt toe, bijvoorbeeld voor drinkwaterproductie of voor een leefbare omgeving, voor vispopulaties en waterrecreatie. Ook de ruimte voor water is van

Bitumen dakbedekking vervuilt grond- en oppervlaktewater

COMMUNICATIE

Edwin gaat nader in op het onderdeel communicatie, waar hij als communicatieadviseur nauw bij betrokken is. "Communicatie vormt één van de grote uitdagingen van Scaldit", meldt hij. De partners in het internationale project vinden participatie belangrijk en willen daarom ook dat de communicatie goed loopt. De doelgroepen zijn alle betrokken partijen, zoals overheden, belangengroepen en gebruikers en het grote publiek. Iedereen kan actief meewerken aan de uitvoering van het project. De verspreiding van informatie vindt plaats via nieuwsbrieven, een website, workshops en brochures, zegt Edwin. "Deze middelen zijn belangrijk maar het is nog belangrijker de betrokken partijen er echt bij te betrekken. Elke betrokken lidstaat heeft zich verplicht om de communicatie zoveel mogelijk aandacht te geven waar bij we ons wel bewust moeten zijn, dat de cultuur op dit vlak per lidstaat verschilt."

BOEREN

Verwacht wordt dat bestuurders, gebruikers, belangheb-

benden en betrokken ambtenaren mee zullen werken aan de aanpassing van het eigen stroomgebiedbeheerplan. Bestuurders en ambtenaren kennen de ontwikkelingen en onderkennen het belang van voldoende en schoon water. Ze zitten ook elke twee maanden samen en nemen bespreken de conceptrapportage. Belanghebbenden als de landbouworganisatie, Zeeuwse Milieu Federatie en Staatsbosbeheer worden in deze fase geïnformeerd over de voortgang. Sommige belanghebbenden voeren zelf water af, zoals boeren die grond hebben in het stroomgebied. Zij vragen nu "wat gaan de vergaande maatregelen voor ons betekenen?".

DAKBEDEKKING

De betrokkenheid van het grote publiek is daarentegen nog afwezig, meldt Edwin. "Dat is ook niet vreemd. Het project is net opgestart en we hebben nog niet duidelijk kunnen maken wat dit project concreet inhoudt voor een burger. Wat kunnen zij bijvoorbeeld doen voor een betere waterkwaliteit?"

Die boodschap is eenvoudiger dan je wellicht denkt, vertelt Loes. "Wanneer je afgewerkte olie in je tuin of in het riool van de gemeente laat lopen, dan heb je het nog niet begrepen. Maar stel je hebt een schuurtje met bitumen. De stroomgebied beheerders hebben geconstateerd dat dakbedekking met bitumen vervuiling oplevert aan het grond- en oppervlaktewater. Deze vervuiling is per vierkante meter dakbedekking om te rekenen. De volgende stap is dan dat ze hiervoor vervuilingbelasting gaan heffen. Als je je hiervan bewust bent, dan kun je een ander soort dakbedekking aanbrengen, want het gaat natuurlijk niet alleen om die ene schuur maar om alle schuurtjes die gezamenlijk in een stroomgebied toch voor vervuiling zorgen." Deze voorbeelden illustreren volgens Edwin en Loes hoe elke burger afzonderlijk, hoe indirect ook, te maken heeft met de kwaliteit van het water in het Scheldebekken en daar op een positieve manier aan kan bijdragen.

BURGERPARTICIPATIE

"Wij kunnen pas met burger-

participatie starten op het moment dat we toegankelijke informatie leveren", geeft Edwin aan.

"Bijvoorbeeld over wat in een ruimtelijke plan of in een trajectnota en MER neergelegd wordt. Dan hebben we concrete producten waar anderen iets van mogen denken en zeggen. Voor- en tegenstanders presenteren zich dan en de door ons gevraagde discussie en participatie is dan een feit. De precieze vorm van burgerparticipatie is nog niet duidelijk, maar wat we wel alvast duidelijk kunnen maken, zijn onze stappen en plannen die men op de website kan nalezen."

Tenslotte vragen we wat de onzekere factor is in het slagen van dit project. Eensgezind zeggen Edwin en Loes dat ze dit project kunnen uitvoeren uitgaande van de inbreng en medewerking van ieder individu, schoon water is een belangrijke waarde in onze leefomgeving. (BS)

Meer informatie is te vinden op www.scaldit.org

Angèle Van Keer schildert al sinds haar tienerjaren. Op 16-jarige leeftijd schrijft ze zich in aan de academie van Temse, en ook vandaag de dag schoolt ze zich continu bij op verschillende academies. Geboren en getogen in het Schelgedorp Bornem, hoeft Angèle niet lang te zoeken naar een onderwerp voor haar eerste landschapsschildering. Dit schilderij maakt ze als 18-jarige op de dijk van Sint-Amands, met het graf van schrijver Emile Verhaeren op de voorgrond en de Schelde op de achtergrond. Vele jaren later behoort deze plek nog steeds tot haar favoriete schilderlocaties.

De mooie natuur van de Schelde, maar ook het spel van kleuren en licht en de dynamiek van de getijden vormen een echte inspiratiebron. De

Schelde is namelijk nooit tweemaal dezelfde en zorgt zo voor een onuitputtelijke bron aan schilderdecors.

Deze veranderlijkheid bemoeilijkt echter ook het schilderen. Om aan een schilderij verder te werken moet

ze namelijk rekening houden met het getij.

Volgens de schilderes is de Schelde op haar mooist in oktober, omdat het licht dan veel warmer is dan in de zomermaanden. Het schilderij gemaakt van het veer in Mariekerke maakte ze ook in oktober.

Voor meer info over de data van tentoonstellingen

of over de werken van Angèle Van Keer bent u steeds welkom op: (+32)(0)3/889-82-34. (IV)

INSPIRATIEBRON SCHELDE

Wonen en werken aan de Schelde

Schelde-ancien Willy Graré kijkt terug

Willy Graré besloot in november een jarenlange carrière bij de afdeling Zeeschelde van de Administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ) met een welverdiend pensioen. 21 jaar lang was hij als burgerlijk ingenieur verantwoordelijk voor de uitvoering van waterkerende werken langs de Schelde. De Schelde Nieuwsbrief blikt met hem terug op zijn loopbaan.

Voor een rasechte Antwerpeenaar als Willy is de aanwezigheid van de Schelde een evidentie. Als kind zwom hij nog in het Scheldewater aan het - door de Antwerpse groep "The Strangers" - nostalgisch bezongen "Strand van 't St.-Anneke". "Het scheldewater was toen waarschijnlijk ook al niet zo proper meer, maar daar lag men toen nog niet wakker van", meldt hij. De rivier was voor Willy toen niet belangrijker dan voor andere inwoners van de Scheldestad. Toch voelde hij zich aangetrokken door het water, want ooit deed hij een aanvraag voor een opleiding op de Hogere Zeevaartschool, "waar je toen omwille van een oogcorrectie nog geweigerd werd."

WATER

Na het behalen van zijn diploma burgerlijk ingenieur komt Willy terecht bij het Waterbouwkundig Laboratorium in Berchem, waar hij zich 11 jaar specialiseert in de studie van golven (o.a. voor de vormgeving van de haven van Zeebrugge) en trillingen (o.a. voor de stormvloedkering in het kader van het Sigmaphan). Hier vergaart hij veel theoretische kennis die hem later in de praktijk vaak van pas komt. "De Schelde is zo specifiek omwille van haar getijdenwerking. Als pas afgestudeerde

weet je niet wat dat precies inhoudt, dat leer je maar door jarenlange ervaring", stelt de ingenieur.

AARDE

Dan start een lange loopbaan bij de AWZ-afdeling Zeeschelde. "Na de waterbouwkunde, bouwde ik hier met aarde: kilometers en kilometers dijken in het kader van het Sigmaphan." Daarnaast bouwt Willy ook ontelbare uitwateringssluizen en kaaimuren. Op piekmomenten is hij betrokken bij wel 45 lopende projecten. "Een goed ingenieur volgt zijn projecten ook op het terrein, waardoor ik minstens twee dagen per week buiten in de weer was."

NATUUR

Op de vraag of hij getuige was van een heuse evolutie binnen afdeling Zeeschelde, antwoordt de ingenieur glimlachend: "Toen ik bij Zeeschelde begon, wisten wij amper wat een bouwvergunning of een milieueffectenrapport was. Ingenieurs konden toen nog echt bouwen. Einde jaren tachtig groeide het besef dat er, naast het verhogen van de veiligheid, ook nog andere facetten van de Schelde baat kunnen hebben bij waterkeringswerken, dat veiligheid en natuurlijkheid kunnen samengaan." De voorvechters van deze evolutie zijn o.a. prof. dr. Rudy Verheyen en prof. dr. Patrick Meire van de Universiteit van Antwerpen. Beiden zijn autoriteiten in de toegepaste ecologie en Schel-

dekeners. De samenwerking met afdeling Natuur verbetert ook. Willy geraakt zelf meer en meer in de ban van thema's als natuurvriendelijke oevers, schorbescherming en kruidenrijke inzaaimengsels voor dijken. "Dertig jaar geleden had ik me niet kunnen inbeelden dat ik boeken zou hebben over planten en dieren. Zo zie je maar, wij hebben veel geleerd van de natuurjongens, maar ook omgekeerd. Voor mij blijft veiligheid de eerste prioriteit en die mag niet ten koste gaan van de natuurontwikkeling."

ERVARING

"Ik ben de laatste van een hele generatie ingenieurs bij afdeling Zeeschelde. Door een jarenlange wervingsstop is er spijtig genoeg een enorme generatiekloof met de nieuwe lichte van de laatste vijf jaar. We hebben niet genoeg tijd gehad om hen alle opgedane ervaring door te geven, ook zij zullen moeten leren met vallen en opstaan. De techniek staat niet stil."

"De verwezenlijking in mijn carrière waarover ik zelf het meest tevreden ben? Dat de streek rond Dendermonde nu veilig is. Van de Rupelmonding tot Schoonaarde zijn alle dijkwerken met succes afgerond. Bovendien gaan veiligheid, natuurlijkheid en recreatie daar goed samen. In die streek vind ik ook de mooiste plekjes langs de Schelde, maar toch zal ik de Schelde het vaakst blijven opzoeken in Antwerpen." (KW)

COLOFON

De Schelde Nieuwsbrief is een gezamenlijke Nederlands-Vlaamse kwartaaluitgave van het Schelde InformatieCentrum. Abonnementen zijn gratis.

De nieuwsbrief valt onder verantwoordelijkheid van de in het Bestuurlijk Overleg Westerschelde participerende organisaties, de Administratie Waterwegen en Zeewezen, AMINAL afdeling Natuur en het Instituut voor Natuurbehoud. Deze uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Europese LIFE project MARS. De in de nieuwsbrief gepubliceerde meningen weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs het beleid van de participerende organisaties.

SCHDELDE INFORMATIECENTRUM
Grenadierweg 31, Postbus 8039
4330 EA Middelburg
Telefoon +31 (0)118 672293
E-mail: info@scheldenet.nl
Coördinator: Anja Phernambucq

**Schelde InformatieCentrum
op Internet**
www.scheldenet.be
www.scheldenet.nl

CORRESPONDENTIEADRES BELGIE
Schelde InformatieCentrum/
Vlaanderen
P/a VLIZ
Vismijn, Pakhuizen 45-52
8400 Oostende
Telefoon +32 (0)59 342144
info@scheldenet.be

REDACTIE
Marco de Bakker, Else De Schryver,
Anton Feijtel, Willy Graré,
Ben Sinke, Ingrid Verbessem,
Katrien Weyn

EIND- EN HOOFDREDACTIE
Laurens Vogelesang, respectievelijk Jolanda Duinkerke

ILLUSTRATIES
AWZ, Jan van de Broeke, Anita Eijlers, ProSes, Rijkswaterstaat, directie Zeeland, Ben Sinke, Limit Fotografie

VORMGEVING EN PRODUCTIE
Grafisch Bedrijf Pitman, Goes

OPLAG
3200

OVERNAME VAN ARTIKEL
Overname van artikelen is mogelijk met bronvermelding en na toestemming van de redactie.

ISSN 1382-9513